

		NOTAT KS Advokatene	
Fra:	Geir S. Winters	Dato:	05.01.2020
Til:	Nye Sogndal kommune ved rådmannen	Dokument nr:	19/00993-167

Håndtering av erstatningskrav fra ni tidligere ansatte i Sogn barnevern o.a.

1. Innledning

I forlengelsen av kommunestyrevedtak av 11. januar 2018 og den prosess som der ble iverksatt har Sogndal kommune mottatt varsel om to søksmål.

Ett varsel er fremsatt av LO-Advokatene på vegne av 9 tidligere tilsatte i Sogn barnevern og springer ut av den iverksatte undersøkelsen av flere varslings saker som resulterte i rapport av 21. oktober 2019 fra advokatfirmaet Brækhus.

Det andre søksmålsvarselet ble fremsatt av 4 tidligere ledere som alle var omvarslet i ovennevnte prosess.

I etterkant av fremleggelsen av setterrådmannens rapport har jeg som advokat i KS bistått Sogndal kommune ved setterrådmannen i en prosess for å søke å løse begge nevnte tvister i minnelighet.

Sogndal kommune og ni tidligere ansatte i Sogn barnevern har etter forhandlinger i november og desember 2019 ikke blitt enig om å løse tvisten ved en forliksavtale. Dette og «veien videre» er hovedtemaet for dette notatet. De fire omvarslede lederne, som også har fremsatt søksmålsvarsel mot kommunen, inngikk den 30. desember 2019 en forliksavtale med kommunen, se også punkt 7 nedenfor her. Dette notatet er også foranlediget av at setterrådmann Knut Broberg fratrådte den 31. desember 2019, i det nye Sogndal kommune ble etablert med virkning fra 1. januar 2020.

2. Søksmålsvarselet 15. mars 2019 fra to LO-advokater

Det fremgår av søksmålsvarsel av 15.3.19 at Fellesorganisasjonen (FO) har bedt LOs juridiske avdeling om å bistå fem av deres medlemmer og tidligere ansatte i Sogn barnevern i anledning mulig søksmål mot Sogndal kommune. Det vises i søksmålsvarselet til at tidligere hendelser i Sogn Barnevern undersøkes av advokatfirmaet Brækhus (varslingssekretariatet), samt at setterrådmann Knut Broberg håndterte denne prosessen på kommunens vegne. I søksmålsvarselet fra advokatene Marit Håvemoen og Nina Kroken vises det blant annet til at det i et søksmål vil bli fremsatt krav om erstatning både for økonomisk og ikke-økonomisk skade, jf. aml. § 2A-2 (3), skadeerstatningslovens § 2-1, alminnelige erstatningsrettslige prinsipper, samt skadeerstatningsloven § 3-5 mv. Det anmodes i søksmålsvarselet om at kommunen godtar en avtale om å utsette foreldelsesfristen. Dette under henvisning til advokatfirmaet Brækhus undersøkelser, som vil kunne ut i en rapport av betydning for kommunens ansvar. Etter søksmålsvarselet har de to LO-advokatene fremmet erstatningskrav for ytterligere fire tidligere ansatte i Sogn barnevern.

Jeg ga en oppdragsbekreftelse ved brev av 28. mars 2019, hvor jeg påtok meg å bistå kommunen i den sak som var anlagt ved nevnte søksmålsvarsel. På dette tidspunktet fikk jeg opplyst at Brækhus rapport sannsynligvis ville foreligge i første halvdel av juni 2019.

3. Utsettelse av foreldelsesfristen, også for en ikke-varsler

Dersom kommunen ikke hadde godtatt en utsettelse av foreldelsesfristen, ville de tidligere ansatte i Sogn barnevern (betegnes «varslerne» i det følgende) tatt ut en stevning, og saken ville sannsynligvis ha blitt utsatt av retten i påvente av advokatfirmaet Brækhus sin rapport. Setterrådmannen og jeg var enig i at de beste grunnene talte for å utsette foreldelsesfristen mht. «varslernes» krav. I det Brækhus rapport ble utsatt flere ganger, og først forelå 21. oktober 19, ble også foreldelsesfristen utsatt flere ganger. Etter at rapporten forelå, ble foreldelsesfristen utsatt til 1. februar 2020. I samråd med setterrådmannen har jeg meddelt «varslernes» advokater at jeg anser nye Sogndal kommune (fra 1.1.20) for å være bundet av den utsatte foreldelsesfristen. Foreldelsesfristen ble utsatt til 1.2.20 fordi partene uten tidspress kunne forhandle om en mulig minnelig løsning i november og desember 19, samtidig som det ville være igjen en måned til å utarbeide en stevning, om enighet ikke ble nådd innen 1. januar 20.

Etter søksmålsvarselet har «varslernes» advokater fremmet krav om utsatt foreldelsesfrist for i alt ni tidligere ansatte i Sogn Barnevern. Setterrådmannen har godtatt dette i samråd med meg. I vurderingen ble det også tatt hensyn til å beholde et godt forhandlingsklima. Av de ni er det en tidligere ansatt som ikke har fremmet noe varsel tidligere.

Etter mitt syn foreligger det ikke lenger gode grunner for å utsette foreldelsesfristen ytterligere. Tvert imot tilsier hensynet til sakens opplysning, samt til de fire omvarslede lederne, at foreldelsesfristen ikke blir ytterligere utsatt.

4. Egne undersøkelser etter varslingssekretariatets rapport 21. oktober 2019

Rapporten fra varslingssekretariatet fremsatte alvorlig kritikk mot flere ledere. Etter setterrådmannen og mitt syn var det for tre av de omvarslede rimelig å ta tilby en samtale, slik at vi kunne høre deres syn. For den fjerde omvarslede la setterrådmannen saken bort. To av de tre som ble tilbudt samtale, dvs. tidligere rådmann og kommunalsjef, hadde vi en samtale med. Barnevernlederen hadde ikke anledning til å møte oss, da vi foreslo å møtes i Sogndal. Fra de to omvarslede vi hadde ett møte med fikk vi innspill, blant annet navn på vitner som burde kontaktes. Jeg samtalte med fem vitner, hvor varslingssekretariatet bare i begrenset grad, og like før rapporten skulle fremlegges, hadde samtalt med en av de fem. To av vitnene begynte i Sogn barnevern i hhv. 2015 og 2016. De to hadde ingen «historie» eller involvering til motstriden grupper, da de begynte i sine stillinger. Etter mitt syn innebærer disse vitnenes forklaringer at varslingssekretariatets rapport i en ikke ubetydelig grad gir et inntrykk som jeg ikke oppfatter som samsvarende med et sannsynlig faktum.

5. Min vurdering av varslingssekretariatets rapport 21. oktober 2019

Varslingssekretariatets rapport 21. oktober 2019 er etter mitt syn en ryddig og grundig rapport. Det er grunn til å anta at den omhandler alle relevante hendelser. Mine innvendinger mot rapporten er i korthet følgende:

- Varslingssekretariatet har etter min oppfatning ikke samtalt med alle relevante vitner. Vitner som kommer nye inn på en arbeidsplass, og som ikke ønsker å involvere seg i en konflikt, har et ståsted som jeg oppfatter tilsier at deres forklaringer vil ha en større tyngde, enn hvor vitnene er del av en gruppe, som står i et motsetningsforhold til hverandre. Ut fra de vitnene jeg viser til i punkt 3 har fortalt meg, er det grunn til å anta at varslingssekretariatets rapport inneholder feil og ufullstendigheter, som det er sannsynlig kan ha påvirket varslingssekretariatets vurderinger/konklusjoner.

- De fire omvarslede har utarbeidet omfattende såkalte kontradiksjonsskriv. De peker på beviser og en kontekst, blant annet rapporter fra Fylkesmannen og Arbeidstilsynet. Jeg synes at varslingssekretariatet i for liten grad har tatt hensyn til konteksten, hvor rapportene fra Fylkesmannen og Arbeidstilsynet fremstår som relevante. Det er sannsynlig at dette forholdet kan ha påvirket sekretariatets vurderinger til de omvarsledes ugunst. Det kan således ikke utelukkes at en mer nyansert vurdering vil kunne lede til et annet resultat i flere av vurderingene.
- Etter mitt syn kan det stilles spørsmålsteget ved om varslingssekretariatet i den samlede vurderingen i tilstrekkelig grad har tatt hensyn til motsetningene i ulike sammenhenger mellom tidligere ansatte i barnevernet, når de ulike forklaringene er vektlagt. Dette er mest fremtredende når det gjelder påstandene fra varslere nummer fire. Bevisgrunnlaget for sekretariatets konklusjon er etter mitt syn på dette punktet ikke holdbart.
- Det er vanskelig å peke på hvor den rettslige grensen mellom saklig ledelse og trakassering og lignende, gjengjeldelse og diskriminering går. Etter mitt syn virker varslingssekretariatets vurderinger og konklusjoner å være for strenge hensett til det jeg forbinder med trakassering og lignende. Barneverntjenesten fungerte i den aktuelle perioden ikke slik den skulle. Dersom varslingssekretariatets konklusjoner i noen grad bygger på et uriktig faktum, eller det har lagt den rettslige «listen» for høyt ved ikke å ta hensyn til de krevende og alvorlige situasjonen lederne stod over for, skal det etter mitt syn ikke mye til før en domstol vil konkludere annerledes. Rapporten vurderer ulike hendelser, og bevisbildet er sannsynligvis varierende mht. de konklusjoner som varslingssekretariatet har trukket.

6. Forhandlingene med to LO-advokater om en mulig minnelig løsning

I forbindelse med et møte med varslingssekretariatet 13. november 2019 utarbeidet varslingssekretariatet et notat 11.11.19, hvor det ble redegjort for hvilket oppreisningsnivå som ble ansett som passende, dvs. om deres rapport 21.10.19 ble lagt til grunn. Varslingssekretariatet antok ut fra rettspraksis, at for det fem varslerne som rapporten mente er berettiget til en oppreisning, burde en samlet oppreisning utgjøre minimum kr 150 000 og maksimalt samlet kr 210 000.

Kommunen tilbød først en erstatning på kr 145 000, som et utgangspunkt for forhandlinger. Deretter fremmet «varslerne» et samlet erstatningskrav på i alt ca. kr 7,8 mill. Dette ble senere forhøyet til ca. kr 11 mill, for til slutt å ende på ca. kr 4,2 mill., dvs. den laveste samlede erstatning som «varsleren» kunne godta. Kommunen siste og høyeste tilbud utgjorde kr 2,4 mill. (avrundet), hvor av kr 560 000,- gjaldt dekning av «varslernes» advokatutgifter.

Det ble fra motpartens side stilt spørsmålsteget ved hvilke kriterier kommunens tilbud bygget på. Her siterer jeg fra min e-post av 16. desember 19 til advokatene Håvemoen og Kroken:

«Jeg viser til telefonhenvendelsen fra dere i ettermiddag. Etter å ha konferert med setterrådmann Broberg gis følgende opplysninger om hva som ligger bak tallene i kommunens tilbud 12.12.19 om erstatning:

Utgangspunktet for tilbudet er at kommunen ikke erkjenner ansvar av den art og det omfang som de fremsatte kravene bygger på. Tallene i kommunens siste tilbud, 12.12.19,

baserer seg på en vurdering av prosessrisiko og klientens ønske om at alle sakene innen kort tid avsluttes. Tilbudene til de ulike personene (hvorav syv er varslere) fordeler seg relativt likt med den fordelingen som de fremsatte krav fra dere bygger på. Endringen fra tilbud nr. 2 til tilbud nr. 3 er også begrunnet ut fra menneskelige omsyn. Den totale beløpsmessige rammen for kommunens tilbud har ett vårt syn blitt relativt høy, hensett til rettspraksis og antatt prosessrisiko.»

Etter setterrådmannens og mitt syn gikk de fremsatte krav om oppreisning mye lenger enn det vi kan se at rettspraksis gir dekning for. I mitt brev av 12. desember 2019 til advokatene Håvemoen og Kroken, hvor det maksimale tilbudet fra kommunens side til den enkelte tidligere ansatte i barnevernet ble gitt, ga jeg for egen del uttrykk for følgende, sitat:

«Med ett mulig unntak, hvor spørsmålet er mer åpent/usikkert etter mitt syn, er jeg – slik saken fremstår for meg i dag - ikke enig i at det grunnlag for oppreisning. Kommunens tilbud om oppreisning er således forankret i advokatfirmaet Brækhus sin rapport av 21.10.19.»

En betydelig del av «varslernes» krav gjaldt påståtte økonomiske tap grunnet ekstra lang reisevei, som en følge av at de ikke lenger kunne jobbe i Sogndal kommune. Størrelsen på disse kravene fremstod som rettslig uklare mht. hvor langt erstatningsplikten går, samt at det kan reises spørsmål til kravenes størrelse av faktisk art. Når kravene ble så store, og faktum og juss fremstod som relativt uklart for oss hensett til kravenes størrelse, tilsa en forsvarlig behandling at slike betydelige og uklare krav bør behandles for rettsapparatet.

Jeg viser for øvrig til min e-post av 3. januar 20 til advokat Håvemoen, som blant annet rådmann Lillesvangstu og ordfører Menes har fått kopi av.

7. Søksmålsvarsel fra fire omvarslede ledere – forlik

Både setterrådmannen og jeg hadde full forståelse for at de fire omvarslede, dvs. tidligere rådmann Jarle Aanestad, tidligere kommunalsjef Marit Hagevik, barnevernsleder Hadle Blikra og fagleder personal Bente Johanne Bakke søkte juridisk bistand hensett til konklusjonene i varslingssekretariatets rapport. Derimot fremstod erstatningskravene, herunder oppreisningskrav på kr 150 000 hver for tre av de omvarslede (gjaldt ikke Aanestad), og den argumentasjonen som advokatene Birthe Eriksen og Rolf Bech-Sørensen gjorde gjeldene, som lite skjønnsomme for oss. Erstatningskravene ble således avvist. Kommunen tilbød å dekke en relativt stor del av de omvarsledes advokatutgifter som en del av undersøkelsesutgiftene i saken. De omvarslede trakk 30.12.19 søksmålsvarselet og det ble inngått en forliksavtale.

8. Sannsynlig søksmål – mine vurderinger og anbefaling

Etter mitt syn har de ni tidligere ansatte i barnevernet blitt tilbudt en erstatning som hensett til rettspraksis, sannsynliggjøring av kravene mv. gikk lengre enn det jeg oppfatter som rimelig, slik saken er opplyst for meg per i dag. Formodentlig har verken jeg eller «varslernes» advokater tilgang til alt det materialet som varslingssekretariatet besitter.

Det fremgår av Arbeidsmiljøspesialistens rapport fra 2017 at Sogn Barnevern etter hadde store utfordringer mht. ledelse/samarbeid/arbeidsmiljø/sykemeldinger. Dette ledet til at barnevernet leverte mangelfulle tjenester, noe som ble påpekt av Fylkesmannen.

Kommunalsjef Hagevik og barnevernleder Blikra hadde i perioden 2014-2016 åpenbart krevende utfordringer fordi en gruppe barnevernsansatte åpenbart var negativt innstilt til Blikra i utgangspunktet, og fordi mange ansatte over tid var sykemeldte. Etter at denne gruppen barnevernsansatte enten var tilbudt andre jobber, eller selv valgte å slutte, har det fra og med 2017, så langt jeg har oversikt, ikke vært alvorlige samarbeidsproblemer eller alvorlige arbeidsmiljøutfordringer i barnevernet. Etter utgangen av 2016 viser Fylkesmannens rapport at barneverntjenesten, i motsetning til tidligere, leverte akseptable tjenester.

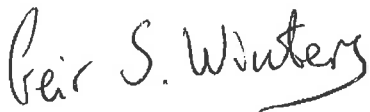
Etter mitt syn er det sannsynlig at varslingssekretariatets rapport 21. oktober 2019 har så store svakheter både mht. faktum og juss at det ikke kan utelukkes at de alvorlige konklusjonene i rapporten ikke er rettslig holdbare. De rettssikkerhetskrav som både de omvarslede og de tidligere ansatte i barnevernet bør ha krav på, taler for at denne alvorlige saken blir behandlet av domstolene. I det saken er kompleks, må det påregnes at saken i det minste blir behandlet av to instanser. Saken reiser etter mitt syn også prinsipielt viktige spørsmål. Når innebærer en ledelse som tar tak i en klart uholdbar situasjon mht. arbeidsmiljøutfordringer mv. trakassering, gjengjeldelse eller diskriminering i arbeidsmiljølovens forstand? Hvor langt går styringsretten i å ta tak i en situasjon som har ledet til at viktige tjenester til utsatte grupper barn har blitt lidende?

Jeg har forstått det slik at enkelte/noen av de tidligere ansatte i barnevernet, som har varslet/fremmet sine erstatningskrav, har søkt støtte hos folkevalgte/politiske grupper i kommunestyret. Det er intet galt i en slik fremgangsmåte, men etter mitt syn er et kommunestyret ikke innrettet til å ivareta *rettssikkerheten til alle parter*, slik en domstol er. Jeg har også oppfattet det slik at lokalavisen over lang tid primært har støttet «varslerne». Muligheten for ensidig/tendensiøs påvirkning fra lokalavisens side er også et element som tilsier at saken bør få sin avgjørelse for domstolene og ikke politisk.

Kommunen plikter som arbeidsgiver i lik grad å ivareta sin ansatte, uavhengig av om den ansatte/tidligere ansatte er varslar eller omvarslet. De som har fremsatt et søksmålsvarsel bistås av to advokater fra LO. I tillegg blir de støttet av sin fagforening FO. Undertegnede mottar kun en fast lønn i KS, og vil således verken få mer eller mindre betalt om saken hadde blitt forlikt eller om det blir en omfattende rettsak.

Det har vært nedlagt et betydelig arbeid for om mulig å få saken forlikt. Saken har vært kostbar og kjedelig for kommunen. Den er forsøkt løst gjennom et etter mitt syn raust tilbud om erstatning. Tilbudet fra kommunen har vært stort nettopp for om mulig å unngå en belastende rettsak. Samtidig skal kommunen, som disponerer det offentliges midler, forholde seg til en forsvarlighetsgrense, hvor også juridiske hensyn slår inn. Forliksveien førte ikke frem. Selv om en rettsak vil være kostbar, ikke risikofri og en belastning for de som blir involvert, fremstår en rettsak som det beste alternativet for å få avsluttet en alvorlig sak på en måte *som ivaretar alle parter best mulig*.

5. januar 2020

Geir S. Winters
Advokat

Telefon: 915 98 720 / e-post: Geir.S.Winters@ks.no